

Lausunto

8.9.2023

Utsjoen kunta,
PL 41
99981 Utsjoki

kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö: Suomen ja Norjan välisen Tenojoen vesistön kalastussäännön allekirjoittaminen

Utsjoen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen ja Norjan välisen Tenojoen vesistön kalastussäännön allekirjoittamisesta.

Utsjoen kunta katsoo, että Suomen ja Norjan välisen Tenojoen vesistön kalastussääntö on keskeinen asiakirja, jolla on huomattavia vaikutuksia Utsjoen elinvoimaisuuteen tulevaisuudessa. Kalastussäännön tulee edistää kalakantojen pitkän aikavälin kestävyyttä sekä mahdollistaa Utsjoella matkailukalastus, kalastusoikeuden omistajien ja paikallisten kotitarvekalastus ja kyttyrälohen kaupallinen pyynti. Lausunnolla oleva sopimusluonnos ei Utsjoen kunnan näkemyksen mukaan edistä näitä tavoitteita.

Tämä kalastussääntöehdotus ei riittävästi ota huomioon KKO:n päätöksiä KKO:2022:25, KKO:2022:26.

Utsjoen kunnan yksityiskohtaisemmat näkemykset:

1. Kalastussääntöä ei tällaisenaan tule hyväksyä ja neuvotteluja tulee jatkaa Norjan kanssa.
2. 17 § kohdassa 5) esitetyt vapakalastusalueet asettavat Tenon kalatalousalueen osakaskunnat eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden. Utsjoen kunnan näkemys on, että kohdassa 5) esitetyt vapakalastuksen kieltoalueet eivät ole välttämättömiä kalakantojen kestävyydelle. Kyseisten kieltoalueiden vaikutus kalakantojen elpymiseen on vähäinen. Samaan aikaan sen vaikutus matkailukalastuksen mahdollisuuteen on merkittävä.
3. Luvussa 8 käsitellään kyttyrälohta lausunnolla olevassa sopimuksessa vieraslajina, jonka poistopyynnistä säädetään pykälässä 35. Kyttyrälohi on anadrominen laji, joka kutee myös Suomen vesialueella. Näin ollen kalalajin hyödyntämisessä tulisi noudattaa kutuvaltioperiaatetta ja mahdollistaa Suomelle kyttyrälohen pyytäminen. Utsjoen kunnan näkemyksen mukaan kyttyrälohi on tullut jäädäkseen Tenojoen vesistöön ja näin ollen sen matkailukalastus ja poistokalastuksella kalastetun saaliin kaupallinen hyödyntäminen tulee mahdollistaa.

4. Kalastussäännössä myönteisen maininnan ansaitsee 40 §, jossa säädetään poikkeuksista yksittäisistä toimenpiteistä. Hyvää siinä on toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuus myöntää organisaatiolle lupa poiketa määräyksistä opetuskalastusta tai kulttuuritapahtumia varten, kun lupa on perusteltavissa kalastukseen liittyvän paikallisen ja perinnetiedon siirtämiseksi.

Lisäksi vuoden 2023 poikkeusluvitus kyttyrälohen poistopyyntiin toteutui toimivaltaiselta viranomaiselta kohtuullisesti.

5. Kalastus osana matkailua on tärkeä osa Utsjoen elinkeinoja myös muiden kalalajien kuin Atlantin lohen osalta. Matkailutoimialan luonteeseen kuuluu pitkäjänteisyys. Matkat ostetaan usein useita kuukausia ennen toteutumista. Lisäksi yritysten tulee pystyä arvioimaan investointien kannattavuutta vuosiksi eteenpäin. Tämän vuoksi on välttämätöntä aikaistaa kalastuskauden lupajaon aikataulua kevättalvelle sekä luoda matkailuyrittäjille monivuotiset, kalakantojen kestävyys huomioivat lupakiintiöt.

Tanja Lepistö
vt. kunnanjohtaja

